

ROZHOVOR

I OBECNÉ INFORMACE

- 1) Jaké je procentuální zastoupení jednotlivých hudebních činností (činnosti pěvecké – poslechové – instrumentální – hudebně pohybové) v rámci hudební výchovy ve Vaší třídě u dvouletých a tříletých dětí? Jak často tyto hudební činnosti realizujete?
- 2) Shledáváte nějaké zásadní rozdíly při realizaci hudebních činností mezi dětmi dvouletými a dětmi tříletými? Pokud ano, jaké rozdíly to jsou?
- 3) Preferujete při práci s touto věkovou skupinou nějaké konkrétní sbírky písní (zpěvníky) a metodiky? Popř. z jakého zdroje písně a informace nejčastěji čerpáte?

II JEDNOTLIVÉ HUDEBNÍ ČINNOSTI

A Pěvecké činnosti

- 4) Jakým způsobem realizujete u této věkové skupiny pěvecké činnosti (např. zda zapojujete rozezpívání či nikoliv, jakým způsobem probíhá nácvik písně, zda doprovázíte zpěv dětí vlastním zpěvem či hudebním nástrojem apod.)? Jsou rozdíly u dvouletých dětí oproti tříletým?
- 5) Dáváte přednost při své práci s těmito dětmi spíše písním lidovým či umělým? Odůvodněte.
- 6) Jaký tónový rozsah písní při práci s těmito dětmi nejčastěji volíte? Užíváte transpozici písní?

B Poslechové činnosti

- 7) Jakým způsobem realizujete u této věkové skupiny poslechové činnosti (využívání audio technologií, hudebních nástrojů apod.)? Jsou rozdíly u dvouletých dětí oproti tříletým?

C Instrumentální činnosti

- 8) Jakým způsobem realizujete u této věkové skupiny instrumentální činnosti (používané pomůcky, hudební nástroje apod.)? Jsou rozdíly u dvouletých dětí oproti tříletým?

D Hudebně pohybové činnosti

- 9) Jakým způsobem realizujete u této věkové skupiny hudebně pohybové činnosti? Jsou rozdíly u dvouletých dětí oproti tříletým?

Doplňující otázky

Domníváte se, že se rodiče v současné době věnují hudební výchově (hudebním činnostem) dětí v dostatečné míře?

Jsou hudební činnosti ve Vaší třídě součástí nějakého každodenního rituálu?

Pokud pracujete ve třídě věkově heterogenní, jakým způsobem realizujete hudební činnosti v této smíšené skupině? S jakými problémy se setkáváte?

Zaznamenala jste během své praxe při hudební výchově těchto věkových skupin (dvouleté děti, tříleté děti) nějaké zajímavosti? Osvědčily se Vám nějaké metody a postupy při práci s těmito skupinami? Pokud ano, vyjádřete se prosím ke každé věkové skupině zvlášť.

Příloha 2 – Dotazník pro rodiče

DOTAZNÍK

Vážená paní, vážený pane,

jsem studentkou Pedagogické fakulty UK, oboru Předškolní pedagogika. Ráda bych Vás touto cestou poprosila o vyplnění anonymního dotazníku, jehož výsledky budou použity v mé diplomové práci s tématem Hudební činnosti v mateřské škole zaměřené na dvouleté a tříleté děti.

Předem děkuji za spolupráci

S pozdravem Bc. Jana Pešková

U následujících otázek zakroužkujte jednu z nabízených variant odpovědí, u otevřených otázek prosím odpovězte slovně.

Váš věk spadá do kategorie:

- a) do 20
- b) 21 - 30
- c) 31 - 40
- d) 41 - 50
- e) nad 50

1) Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- a) základní
- b) střední
- c) vyšší odborné
- d) vysokoškolské

2) Jaký byl věk Vašeho dítěte při vstupu do mateřské školy

3) Zpíváte si doma s dětmi? (Pokud ano, jak často a jaké písně to jsou nejčastěji?)

- a) ano
několikrát denně – jednou denně – jednou týdně – méně než jednou týdně
jedná se nejčastěji o písně
(např. dětské lidové, dětské od známých autorů, z dětských filmů apod.)

- b) ne

4) Zpíváte/zpívali jste dětem před spaním ukolébavky? (Používáte/používali jste zpěv k uklidnění Vašeho dítěte?)

stále – velmi často – často – občas – nikdy

5) **Jakou hudbu doma nejčastěji posloucháte?**
(např. pop, jazz, rock apod.)

6) **Jste zvyklí doma s dětmi poslouchat písně určené dětem?** Pokud ano, specifikujte prosím které.

- a) ano –
- b) ne

7) **Hraje někdo v rodině na hudební nástroj?** Jestliže ano, prosím vyplňte o jakého člena rodiny jde a na jaký hudební nástroj hraje.

- a) ano –
- b) ne

8) **Máte doma nějaké dětské hudební nástroje?** Pokud ano, vyplňte o jaký nástroj se jedná.

- a) ano –
- b) ne

9) **Reaguje Vaše dítě na hudbu pohybem?**

- a) ano
- b) ne

10) **Navštěvujete s dětmi hudební koncerty či hudební představení?** Pokud ano, uveďte prosím jaké a jak často.

- a) ano
alespoň jednou měsíčně – alespoň jednou za tři měsíce – alespoň jednou za půl roku - alespoň jednou za rok
jedná se nejčastěji o koncerty či hudební představení:
- b) ne

11) **Zaznamenali jste u Vašeho dítěte zvýšený zájem o hudbu (jakékoliv hudební projevy) po začlenění dítěte do MŠ?**

ano - spíše ano - nevím - spíše ne - ne

Pokud ano, jaké hudební projevy to jsou (např. zpěv, zájem o poslech hudby, tanec, tleskání či ťukání do rytmu, předvádění písní naučených v MŠ apod.)?

.....
.....

12) Jste spokojeni s úrovní hudební výchovy (hudebních činností) v MŠ, kterou navštěvuje Váš potomek?

ano - spíše ano - nevím - spíše ne - ne

13) Realizuje MŠ, kterou navštěvuje Vaše dítě nějaká společná hudební setkání pro děti a jejich rodiče (hudební dílny, společné koncerty rodičů a dětí)?

a) ano

b) ne

Pokud jste na předchozí otázku odpověděli záporně, měli byste o takové akce zájem?

a) ano

b) ne

Děkuji za vyplnění dotazníku.

Příloha 3 – Konkrétní odpovědi učitelek mateřských škol

Nejvyšší dosažené vzdělání	Délka pedagogické praxe	Práce ve věkově homogenní/heterogenní skupině
Středoškolské	13 let	Homogenní (věk dětí 2 – 3 roky)
Středoškolské	32 let	Heterogenní (věk dětí 2 – 5 let)
Středoškolské	37 let	Homogenní (věk dětí 2 – 3/4 roky)
Vyšší odborné	5 let	Heterogenní (věk dětí 2 – 6 let)
Vysokoškolské	2 roky	Heterogenní (věk dětí 2 – 7 let)
Vysokoškolské	3 roky	Homogenní (věk dětí 2 – 3 roky)
Vysokoškolské	4 roky	Homogenní (věk dětí 2 – 3/4 roky)

I OBECNÉ INFORMACE

1) Jaké je procentuální zastoupení jednotlivých hudebních činností (činnosti pěvecké – poslechové – instrumentální – hudebně pohybové) v rámci hudební výchovy ve Vaší třídě u dvouletých a tříletých dětí? Jak často tyto hudební činnosti realizujete?

Nejvíce jsou zastoupeny **činnosti hudebně pohybové** 50 %, dále činnosti pěvecké 30 %. Činnosti poslechové zaujímají přibližně 15 % a instrumentální 5 %. Podle tohoto určení se pak jednotlivé činnosti přibližně realizují i v rámci týdne. Hudebně pohybové činnosti jsou však realizovány takřka každý den.

Hudebním činnostem se věnujeme denně. Největší zastoupení mají **činnosti hudebně pohybové**, zhruba 40 %, dále pěvecké 30 %. Poslechové 15 % a instrumentální činnosti 15%. Pohyb je pro tyto děti velmi důležitý.

Hudební činnosti realizujeme denně. Určitě nejvíce jsou u této věkové skupiny zastoupeny **hudebně pohybové činnosti** (40 %) a **činnosti pěvecké** (40 %). Poslechové (10 %) a instrumentální činnosti (10 %) jsou zastoupeny méně.

Poslechové a hudebně pohybové činnosti realizujeme denně, pěvecké činnosti třikrát týdně a instrumentální činnosti jednou týdně. **Činnosti poslechové** tedy přibližně 40 %, **činnosti hudebně pohybové** také 40 %, činnosti pěvecké 15% a činnosti instrumentální 5 %.

Minimálně jednou týdně máme řízenou činnost zaměřenou především na hudební výchovu a dále v průběhu jednotlivých dní opakujeme známé písničky v rámci vhodného zařazení do činnosti. **Pěvecké činnosti** 50%, poslechové 30%, hudebně pohybové 15% a instrumentální 5%.

Hudebním činnostem se věnujeme v různých podobách každý den. Nejčastěji to jsou **hudebně pohybové** (40 %) a **pěvecké činnosti** (40 %). Poslechové (10 %) a instrumentální činnosti (10 %) jsou realizovány méně často.

Já osobně se hudební výchově věnuji každý den. Konkrétně se každý den zpívají písničky, procvičují oblíbené říkanky s pohybovými prvky. Obden jsou využívány Orffovy nástroje. V odpoledních činnostech je k dispozici poslech známých písniček. Zastoupení hudebně pohybových činností je přibližně 45%, činností pěveckých 20 %, instrumentálních činností 20 % a poslechových 15 %.

2) Shledáváte nějaké zásadní rozdíly při realizaci hudebních činností mezi dětmi dvouletými a dětmi tříletými? Pokud ano, jaké rozdíly to jsou?

Rozdíly mezi dětmi jsou vždy **velmi individuální**. Pokud bych se však měla vyjádřit obecně k dvouletým a tříletým dětem, tak tříleté děti jsou často pro hudební činnosti zralejší.

Ano, avšak je to **velmi individuální**. Dvouleté děti například ještě zpravidla nemají tolik vyhraněnou motoriku, nepamatují si ještě tolik písní. Čím mladší děti ve skupině jsou, tím více se musí práce připravit a promyslet. Písň se musí vhodně rýmovat a v ideálním případě musí být zapojena hra na tělo, aby si děti píseň lépe zapamatovaly.

Určitě ano, tříleté děti jsou schopnější se naučit nějakou píseň, děti dvouleté si spíše užívají, že mohou být vedle nás, jsou pasivnější. Ale je pravda, že to je **velmi individuální**. Máme ve třídě některé dvouleté děti, které jsou šikovnější než děti tříleté.

Ne.

Rozdíly mezi dvouletými a tříletými dětmi jsou **velmi individuální**. Některé tříleté děti leckdy nedokážou to, co děti dvouleté. Proto žádné zásadní **rozdíly příliš neshledávám**.

Toto je **velmi individuální**. Domnívám se, že velkou roli hraje rodina dětí. Pokud se dvouletému dítěti rodiče v hudební oblasti věnují, může být mnohem šikovnější, než dítě tříleté, kde se v rodině hudební výchova nerealizuje nebo jen velmi omezeně. Zásadní rozdíly tedy **neshledávám**.

Rozdíly mezi dvouletými a tříletými dětmi jsou **veliké**. Děti dvouleté se seznamují se vším, co školka přináší a je to pro ně náročné období. Tříleté děti jsou již zralejší a různé činnosti si rychleji osvojí. Jsou tedy komunikativnější, zapojují se s hrou na Orffovy nástroje a zpěvem známých písní. Dvouleté děti spíše pozorují a postupně opakují činnosti pedagoga nebo tříletých dětí.

3) Preferujete při práci s touto věkovou skupinou nějaké konkrétní sbírky písní (zpěvníky) a metodiky? Popř. z jakého zdroje písně a informace nejčastěji čerpáte?

Zpívám s dětmi písně, které znám, mám je naučené a mohu je dětem kdykoliv zazpívat. Nemám tedy **žádný konkrétní oblíbený zpěvník**.

Preferuji především ty staré osvědčené zpěvníky. Jedná se například o zpěvník „*Skřivánek*“ či „*Malým zpěváčkům*“, který uspořádala Olga Janovská. Dále zpěvník od Marie Matřákové „*Nalad'te si hlásky*“. Dále se mi osvědčily **písně Jaroslavy Horáckové**. Vždy však vybírám písně, které neobsahují pro děti složitá slova. Dále vyhledávám jednoduché písně na **internetu**.

Nejčastěji využíváme zpěvníky: „*Pohádky z naší zahrádky*“ od Aleny Riegerové, „*Pohádky z rozkvetlé louky a stříbrné tůňky*“ od Jindřicha Balíka a dále „*Písničky čtyř ročních období dětem*“ od Stanislava Chudoby. Jinak máme s kolegyní za dobu naší pedagogické praxe sestavený vlastní soubor písní, který jsme si tematicky uspořádaly. Dále čerpáme písně z **internetu**, ale vždy se jedná o jednoduché písně, které se u takto malých dětí osvědčily.

Žádné zpěvníky nepreferujeme, vzhledem k heterogennímu uspořádání třídy zpíváme všechny možné písničky – písně vybíráme k tématu.

Nejčastěji písničky pro děti do 3 let vybírám z **internetu** podle jejich zaměření, vhodnosti a náročnosti.

Jednoduché písně pro tyto děti vyhledávám jak v novějších, tak i starších zpěvnících. Z těch novějších to je například zpěvník Marie Liškové „*Do-re-mi 1*“, zpěvník Anny Šilingerové „*Hrajeme si na zvířátka*“ nebo zpěvník „*Zpívánky*“. Z těch starších například „*Skřivánek*“.

Pro obě věkové skupiny jsou vhodné základní písničky a říkanky. Ve školce mám k dispozici různou literaturu, kde čerpám materiály k danému tématu. Jedná se především o zpěvníky od Marie Liškové „*Doremi – zpěvník pro předškoláka*“, Věry Krčálové „*Lidové písně a vánoční koledy*“ a Michaely Klimkové „*Jaro, léto, podzim, zima, s touto knížkou rok je prima*“. Další využívanou literaturou, která obsahuje pohybové a hudební činnosti pro děti, je kniha „*Hry pro maminky s dětmi*“ od Jany Hanšpachové. Další inspiraci a náměty hledáme i na **internetu**, kde je široká nabídka lidových i moderních písní a pohybových her s říkankami.

II JEDNOTLIVÉ HUDEBNÍ ČINNOSTI

A Pěvecké činnosti

4) Jakým způsobem realizujete u této věkové skupiny pěvecké činnosti (např. zda zapojujete rozezpívání či nikoliv, jakým způsobem probíhá nácvik písně, zda doprovázíte zpěv dětí vlastním zpěvem či hudebním nástrojem apod.)? Jsou rozdíly u dvouletých dětí oproti tříletým?

Novou píseň většinou děti učím tak, že si ji zpívám nejprve sama pro sebe, následně např. při cvičení děti doprovázím melodií písně hrou na klavír. Poté zkusíme jednoduchá dechová cvičení a píseň dětem znovu zazpívám. Pokud se děti přidají, zkusíme to do doby, dokud je píseň baví.

U těchto nejmenších dětí rozezpívání nezapojujeme, nácviku písně předchází lehké dechové cvičení, které se tematicky vztahuje k dané písni. Samotný nácvik písně se snažím realizovat hrou na ozvěnu. Píseň doprovázíme jak vlastním zpěvem, tak i hrou na klavír. Snažím se dětem píseň zpestřit, například zapojením hry na tělo.

Největší rozdíly shledávám u dvouletých dětí ve výslovnosti a v odlišné slovní zásobě.

Pokud není nácvik písně hlavní činnost, tak se s dětmi nerozezpíváme. Vzhledem k tomu, že tyto děti neudrží tak dlouhou dobu pozornost, tuto aktivitu vynecháváme. Často zapojujeme rytmizaci a melodizaci slabik. Píseň doprovázíme především vlastním zpěvem a klavírem. Nácvik písně probíhá jejím opakováním, u starších dětí je také možná hra na ozvěnu, ale nejmladší děti se k písni postupně přidávají, pokud píseň stále opakujeme.

Určitě zde rozdíl je, ačkoliv to je velmi individuální. U dvouletých dětí velmi záleží na rodině, pokud se doma zpívá, tak to je velmi znát.

Děti nerozezpíváme, doprovázíme je vlastním zpěvem. Píseň děti učíme jako básničku (ozvěnou), poté s klavírem po slokách a nakonec celou píseň.

Žádné rozdíly u dvouletých oproti tříletým dětem nezaznamenávám.

Pěvecké činnosti v mé třídě realizujeme tak, že na začátku s dětmi provedeme dechová cvičení, následně napodobujeme zvuky (např. zvířat). Dále pak dětem píseň zahrají převážně na klavír a píseň zazpívám. Následně děti postupně učím jednotlivá slova společně s melodií.

U nácviku nových písní se domnívám, že 3leté děti se více zapojují do jejího nácviku a lépe si nové písně zapamatovávají.

Pěvecké činnosti realizujeme tak, že dětem píseň nejprve zazpíváme s doprovodem klavíru a poté několikrát opakujeme. Děti se postupně přidávají. Je velmi vhodné ke zpěvu připojit i pohyb znázorňující použitá slova v písni, děti si tak text písně osvojí mnohem rychleji. Rozdíly nevidím.

S dětmi se nerozezpíváme. V komunikačním kruhu si uděláme pár logopedických cviků a poté zpíváme. Nácvik písní a říkanek probíhá nejdříve bez doprovodu hudebního nástroje, aby děti více vnímaly nová slova, poté se využívají ruce (tleskání, hra na stehna, hraní prstů o dlaň). Druhý den už je doprovod s klávesami, děti to více baví.

Rozdílem mezi dvouletými a tříletými je opět zralost dítěte a jeho zapojení. Pokud dvouleté dítě písničku zná nebo se mu líbí, zapojuje se rychleji. Jinak je proces pomalejší.

5) Dáváte přednost při své práci s těmito dětmi spíše písňím lidovým či umělým? Odůvodněte.

<p>Oběma, každá skupina má něco svého.</p>
<p>U těchto dětí dávám přednost písňím lidovým, jedná se o českou tradici. Písňe umělé jsou, dle mého názoru, vhodnější až pro starší děti, popřípadě k poslechovým činnostem.</p>
<p>Určitě dávám přednost písňím lidovým. To je to přirozené, co děti slyší od malička.</p>
<p>Oběma, záleží na tématu, které probíráme. U řemesel to byly písňe lidové, při loučení s předškoláky písňe umělé.</p>
<p>Přednost dávám písňím lidovým. Tyto písňe děti mohou spíše slyšet i v rodinách a jejich osvojování mi přijde jednodušší.</p>
<p>S dětmi zpíváme písňe jak lidové, tak umělé. Ale četností pravděpodobně převažují písňe lidové. Domnívám se, že by je děti měly znát. Vzhledem k tomu, že ale tyto písňe doma mnoho rodičů s dětmi, dle mého názoru, nezpívá, je dobré je děti učit právě ve školce.</p>
<p>Zaměřuji se na vše, co je k danému tématu. Ale popravdě spíše písňe lidové. Jsou známější, znají je i rodiče a mohou s dětmi písňe zpívat i doma.</p>

6) Jaký tónový rozsah písňí při práci s těmito dětmi nejčastěji volíte? Užíváte transpozici písňí?

<p>Převážně volím rozsah do 5 stupňů/tónů. Někdy písňe transponuji podle potřeby dětí nebo mě.</p>
<p>U nejmenších dětí volím nejčastěji písňe v rozsahu maximálně 5 tónů. Pokud slyším, že je daná písň pro děti například příliš nízko, tak ji transponuji, ale pouze o jednu tóninu.</p>
<p>S dětmi zpíváme písňe v rozsahu maximálně 5 tónů, ačkoliv během roku jsou některé šikovnější děti schopny zpívat písňe v rozsahu 6-7 tónů. Jsem schopna si písňe transponovat. S nejmladšími dětmi zpíváme v základní C dur, já osobně preferuji spíše D dur.</p>
<p>Nejčastěji s dětmi zpíváme písňe v tónině C dur a D dur. Občas využíváme transpozici písňí.</p>
<p>Nejčastěji volím rozsah 5 tónů. Transponuji podle potřeb dětí. Podle toho jaké jsou jejich možnosti.</p>
<p>S dětmi zpíváme písňe nejčastěji v rozsahu 5 až 6 tónů, a to nejčastěji v C dur a D dur. Pokud je písň ve zpěvníku uvedena v nevhodné tónině, tak ji transponuji.</p>
<p>V tomto směru nemám dostatek znalostí, ale vždy vybírám velmi jednoduché písňe. Při hře na klavír se pak držím předlohy.</p>

B Poslechové činnosti

7) Jakým způsobem realizujete u této věkové skupiny poslechové činnosti (využívání audio technologií, hudebních nástrojů apod.)? Jsou rozdíly u dvouletých dětí oproti tříletým?

<p>Při těchto činnostech využíváme k poslechu rádio, klavír a Orffovy nástroje.</p> <p>Obecné rozdíly mezi těmito věkovými skupinami neshledávám, rozdíly jsou velmi individuální.</p>
<p>Samostatnou poslechovou činnost u těchto nejmladších dětí spíše nerealizujeme. Jedná se o poslech v rámci cvičení či pokud se píseň hodí k probíranému tématu. Vždy je poslech spojen s pohybem.</p>
<p>Při poslechových činnostech využívám především hru na klavír, ale máme také klávesy, kde jsou již poslechové skladby navoleny. Jinak posloucháme CD a magnetofonové kazety.</p> <p>Zde žádný velký rozdíl nevidím, ani tříleté děti nejsou na poslech ještě připraveny. Píseň se musí hodně namotivovat, aby byly děti vůbec schopny si píseň poslechnout. Dvouleté děti vydrží poslouchat samozřejmě kratší dobu. Ideální je zapojit do poslechu i pohyb.</p>
<p>Při práci s těmito dětmi využíváme všechny možnosti, tedy poslech audio technologií i zvuků různých hudebních nástrojů.</p> <p>Rozdíl mezi dvouletými a tříletými dětmi nevidím, pouze dvouleté děti udrží kratší dobu pozornost.</p>
<p>Využíváme CD přehrávač, občas počítač, na kterém pouštíme různé hudební ukázky, zvuky či ukazujeme obrázky hudebních nástrojů atd. Děti mají možnost používat elektrické piano a zkusit si na něj hrát dle svých přání a možností.</p>
<p>Samotné poslechové činnosti nerealizujeme příliš často. Občas s dětmi posloucháme CD s různými zvuky, kdy poznáváme, např. o jaké jde zvíře apod. Také posloucháme zvuky v okolí školky či v přírodě. Nejčastěji jsou poslechové činnosti spojeny s pohybem, kdy děti podle rytmu bubínku, dřívěk či klavíru běhají, chodí či tancují.</p> <p>Rozdíly mezi dvouletými a tříletými dětmi neshledávám, jde o velmi individuální záležitost.</p>
<p>Poslechové činnosti realizujeme tak, že např. hraji na bubínek pomalu – děti chodí, bubnují rychle – děti zrychlují. To zvládají podle mého názoru dvouleté i tříleté děti dobře.</p> <p>Tříleté děti na poslech hudby a rytmus reagují mnohem lépe a rychleji než děti dvouleté. Tříleté dítě při poslechu melodie po chvíli pozná, o jakou píseň se jedná. Dvouleté dítě nemusí toto zadání ani pochopit.</p>

C Instrumentální činnosti

8) Jakým způsobem realizujete u této věkové skupiny instrumentální činnosti (používané pomůcky, hudební nástroje apod.)? Jsou rozdíly u dvouletých dětí oproti tříletým?

<p>Instrumentální činnosti nerealizujeme příliš často. Při této činnosti necháme každé dítě zahrát na nějaký hudební nástroj, zkusíme jednoduché cvičení a při doprovázení písní většinou pracují s hudebními nástroji pouze vybrané děti.</p> <p>Tříleté děti lépe chápou práci s hudebními nástroji, ale i zde je to velmi individuální záležitost.</p>
<p>Při instrumentálních činnostech s touto věkovou skupinou používáme nejčastěji bicí rytmické nástroje, zejména pak dřívka, bubínky, činelky - převážně tedy jednoduché nástroje. Chřestidlům a tamburínám se spíše vyhýbám, protože děti svádějí ke „zlobení“. Dětské melodické nástroje pak vůbec nepoužíváme. Děti jsou schopny zahrát slovní rytmus.</p> <p>Dvouleté děti se pak do těchto činností zapojují méně či hrají méně přesně.</p>
<p>Nejčastěji jsou používány standardní dětské hudební nástroje, především dřívka, bubínky. Výjimečně i xylofon.</p> <p>Dvouleté děti necháváme hrát volně, některé tříleté děti jsou již schopny zahrát rytmus. Ale mnohdy společné hraní „sklouzne“ na úroveň dvouletých dětí.</p>
<p>Děti vytleskávají rytmus. Bubnujeme na židličky, nejčastěji používáme hudební nástroje jako triangel, dřívka, bubínek, vajíčka a boomwhackers. Také s dětmi realizujeme hru na tělo.</p> <p>Rozdíl mezi dvouletými a tříletými dětmi nevidím.</p>
<p>Pro instrumentální činnost u těchto dětí nejvíce používáme dřívka a bubínky. Tyto nástroje používáme především pro jednoduché pokusy na trénování rytmu. Činnosti doprovázíme klavírem, kytarou, flétnou či reprodukcí hudby.</p> <p>Opět, dvouleté a tříleté děti jsou velmi individuální. Avšak převážně tříleté děti jsou častěji více na činnost zaměřené, více se o ni zajímají a lépe rozumí instrukcím.</p>
<p>U těchto dětí instrumentální činnost příliš často nerealizujeme. Spíše se zaměřujeme na hru na tělo (tleskání, pleskání, ťukání prsty jedné ruky do dlaně druhé ruky, ťukání do země apod.). Pouze ve výjimečných případech používáme ozvučná dřívka, kdy se snažíme, aby si hru na ně vyzkoušely postupně všechny děti. Děti nejčastěji vytleskávají či hrají slovní rytmus.</p> <p>Opět rozdíly mezi dvouletými a tříletými dětmi neshledávám, je to velmi individuální.</p>
<p>U tříletých i dvouletých dětí je potřeba představit hudební nástroj a ukázat, jak správně ho použít. Poté si dítě všechny nástroje vyzkouší. Postupným seznámením s nástrojem se dítě naučí jeho správné použití a váží si ho. Nejčastěji využíváme bicí rytmické Orffovy nástroje, moderní ani alternativní hudební nástroje nemáme. Děti jsou schopny vytleskat i zahrát rytmus a zvládají zahrát i první dobu, pokud je však nerozptyluje okolí a spolužáci.</p> <p>V tomto případě je tedy postup stejný u obou skupin.</p>

D Hudebně pohybové činnosti

9) Jakým způsobem realizujete u této věkové skupiny hudebně pohybové činnosti?

Jsou rozdíly u dvouletých dětí oproti tříletým?

<p>Hudebně pohybové činnosti realizujeme nejčastěji, zejména při cvičení (téměř každý den) a dále tanečky.</p> <p>Tříleté děti mají většinou lepší motoriku, rozumí lépe pokynům, ale je to opět velmi individuální.</p>
<p>Pro realizaci hudebně pohybových činností je ideální, pokud jsou u dětí dvě učitelky. Jedna učitelka tak může hrát na nástroj a druhá dětem předvádět pohyb. Tyto činnosti jsou součástí i ranního cvičení. Děti učíme osvědčené jednoduché tanečky.</p> <p>Dvouleté děti potřebují na nácvik pohybu více času a například ho neudělají tak přesně.</p>
<p>Hudebně pohybové činnosti jsou součástí cvičení. Dále často realizujeme nejrůznější hudebně pohybové hry. A také velmi často volně tancujeme za doprovodu klavíru či CD. Jde o pohybovou improvizaci. Také hodně u těchto dětí využíváme poslech CD, na kterém jsou zhudebněné pohádky od Františka Hrubína. Tím, že děti vyjadřují pohádku, tak je to velmi baví.</p>
<p>Nejčastěji tancem a pohybovými hrami – štronzo, židličkovaná apod. Učíme děti vnímat rytmus např. při reakci na buben.</p> <p>Rozdíl mezi dvouletými a tříletými dětmi nevidím.</p>
<p>Hudebně pohybové činnosti často používáme při cvičení, kdy pomocí klavíru či tamburíny dětem určíme tempo, jakým by se měly pohybovat. Dále se pak učíme jednoduché tanečky.</p> <p>Dvouleté děti častěji nedokáží pochopit více instrukcí, které při pohybových činnostech dostávají.</p>
<p>Tyto činnosti jsou takřka každodenní součástí cvičení. Děti představují nejrůznější zvířátka za doprovodu klavíru, tancují jednoduché pohybové hry a tanečky. Dále děti učíme vnímat rytmus a tempo, když dětem hrajeme na bicí rytmické nástroje či klavír a děti se podle hry pohybují.</p> <p>Mezi dvouletými a tříletými dětmi rozdíl nezaznamenávám, avšak dvouleté děti nemusí daný pohyb udělat tak přesně, je to ale opět individuální.</p>
<p>Obě věkové skupiny dětí milují pohybové činnosti doprovázené hudbou. U těchto dětí jde o bližší seznámení s pohybem a hudbou. Pravidelným opakováním si děti činnosti oblíbí a užívají je.</p> <p>Rozdíly jsou v tom, že u dvouletých dětí může proces naučení trvat o něco déle.</p>

Doplňující otázky

Domníváte se, že se rodiče v současné době věnují hudební výchově (hudebním činnostem) dětí v dostatečné míře?

Domnívám se, že to je velmi individuální . Některé rodiny se hudbě s dětmi věnují hodně , některé naopak vůbec .
Domnívám se, že ne .
Ne . Domnívám se, že je tento stav čím dál horší. Když jsem s učením začínala, tak děti byly z domova hudebně vzdělané. Je opravdu velmi znát, že se s dětmi doma nezpívá. Pouze ve výjimečných případech, když jsou rodiče hudebně nadaní, tak se dítěti v této oblasti věnují, ale to je opravdu jen velmi malý zlomek případů.
Ne .
Domnívám se, že rodiče se již tolik hudební činnosti nevěnují . Stále častěji se setkávám s tím, že si děti pobrukují písničky, které slyší v televizi či v rádiu. Stále méně dětí zná z domova lidové písně a tanečky.
Podle mého názoru spíše ne . Jsou výjimky, kdy se rodiče dětem v této oblasti věnují. Tyto děti pak již z domova znají některé písně a říkadla, avšak jak jsem již uvedla, jde o zcela výjimečné případy.
Pokud je rodina hudebně založená, tak se hudební výchově dětí věnuje.

Jsou hudební činnosti ve Vaší třídě součástí nějakého každodenního rituálu?

Ano , při úklidu. Hrají na klavír píseň, která dětem dává znamení, že se má začít uklízet.
Ano , píseň při začátku ranního kruhu „Děti, děti, pojd'te sem“.
Ano , vymyslely jsme si zhudebněnou říkanku, kterou začínáme každé cvičení. Jinak píseň zařazujeme do jakéhokoliv tématu a provází nás celý týden.
Ano , před komunitním kruhem „Velké kolo uděláme“ nebo píseň „Když jsi kamarád“.
Ano , v naší třídě každý den budíme děti po spaní písničkou, ať už puštěnou z CD přehrávače nebo osobně zazpívanou.
Ano , před ranním kruhem „Velké kolo uděláme“.
Ano , jsou součástí pohybových činností. Dále při hudebních chvilkách, které se odehrávají v komunikačním kruhu.

Pokud pracujete ve třídě věkově heterogenní, jakým způsobem realizujete hudební činnosti v této smíšené skupině? S jakými problémy se setkáváte?

Pracuji ve třídě věkově homogenní.
Pracuji s polovinou dětí dvouletých a s polovinou dětí starších. Musím hledat zlatý střed, aby si každá skupina z realizace hudebních činností něco odnesla. A to i za tu cenu, že starší skupina dětí více zpívá a mladší děti se více hýbou. Snažím se také pracovat s menšími skupinami dětí.
Ačkoliv nepracuji v heterogenní třídě, ve které mohou být spolu děti dvouleté až sedmileté, tak i v homogenní třídě řešíme problémy, kdy musíme nějakým způsobem zaměstnat děti čtyřleté. Musím říci, že se pak spíše zaměřujeme na děti, které ve třídě početně převládají.
Žádné problémy s heterogenní třídou nemáme. Mladší děti se učí od starších. Zapojujeme do činností všechny dvouleté i tříleté děti, velmi je to baví.
Jedna z učitelek píseň nacvičuje s malými dětmi a druhá učitelka s dětmi staršími, jelikož ty se písně a tanečky učí rychleji. Pokud je ve třídě pouze jedna z učitelek, zaměřuje se spíše na starší děti. Mladší děti si hudební činnosti osvojují opakováním a pozorováním.
Pracuji ve třídě věkově homogenní.
Ačkoliv nepracuji přímo ve věkově heterogenní třídě, problémy se objevují v tom, že všechny děti současně nespolupracují, buď jen zpívají, nebo jen hrají, tleskají. V některých případech se pak dvouleté děti vůbec nezapojují a jen pozorují.

Zaznamenala jste během své praxe při hudební výchově těchto věkových skupin (dvouleté děti, tříleté děti) nějaké zajímavosti? Osvědčily se Vám nějaké metody a postupy při práci s těmito skupinami? Pokud ano, vyjádřete se prosím ke každé věkové skupině zvlášť.

Pokud jsou písně pro děti zajímavé, rytmické, velmi rychle si je osvojí v jakémkoliv věku. Dobré je, když jsou spojeny s některým rituálem, např. při úklidu.
Realizace hudebních činností s nejmladšími dětmi je mnohem více náročná, vše se musí často opakovat. Je nutné počítat s tím, že tyto děti nedosahují takových výsledků, jako děti starší.
Vhodné metody a postupy při práci s dvouletými dětmi stále hledáme. Dle mého názoru jsou hudební činnosti, především pak píseň, pro tyto nejmladší děti úplně nejlepší motivací k jakékoliv jiné činnosti. Prostřednictvím písně se také k těmto dětem snáze „dostaneme“.
Žádné zajímavosti ani osvědčené metody jsem zatím nezaznamenala.
Jediné co se mi prozatím osvědčilo, bylo pouze to, že pokud děti 2-3leté neměly o hudební činnost zájem, tak jsme je do činnosti nenutily. Poté, co u svých starších kamarádů viděly, jak to ostatním dětem jde a baví je to, jejich osvojení nové hudební činnosti bylo o to rychlejší.

Během své krátké praxe s touto věkovou skupinou jsem zaznamenala případy, kdy se do hudebních činností na začátku roku zapojovaly některé dvouleté děti častěji než děti tříleté. Také jsem vyzorovala, že pokud je daná hudební činnost vhodně motivovaná, např. pokud se týká zvířátek, tak se s velkou radostí zapojují jak děti dvouleté, tak tříleté, práce je velmi baví a je znát i jejich velká snaha.

Děti celkově rádi poznávají nové věci, a pokud je velmi zaujmou, jsou vidět nádherné výkony a postupy, ale proces může být i opačný. Děti nejraději zpívají a zároveň dělají ještě další činnost. Je to pro ně mnohem zajímavější. Takže je nejvhodnější kombinace pohybu a zpěvu nebo zpěvu a hry na Orffovy nástroje.

Příloha 4 – Ukázka zodpovězeného dotazníku pro rodiče

DOTAZNÍK

Vážená paní, vážený pane,

jsem studentkou Pedagogické fakulty UK, oboru Předškolní pedagogika. Ráda bych Vás touto cestou poprosila o vyplnění anonymního dotazníku, jehož výsledky budou použity v mé diplomové práci s tématem Hudební činnosti v mateřské škole zaměřené na dvouleté a tříleté děti.

Předem děkuji za spolupráci

S pozdravem Bc. Jana Pešková

U následujících otázek zakroužkujte jednu z nabízených variant odpovědí, u otevřených otázek prosím odpovězte slovně.

Váš věk spadá do kategorie:

- a) do 20
- b) 21 - 30
- c) 31 - 40
- d) 41 - 50
- e) nad 50

1) Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- a) základní
- b) střední
- c) vyšší odborné
- d) vysokoškolské

2) Jaký byl věk Vašeho dítěte při vstupu do mateřské školy

3) Zpíváte si doma s dětmi? (Pokud ano, jak často a jaké písně to jsou nejčastěji?)

- a) ano
několikrát denně – jednou denně – jednou týdně – méně než jednou týdně
jedná se nejčastěji o písně DEŤÁKE LIDOVÉ
(např. dětské lidové, dětské od známých autorů, z dětských filmů apod.)

b) ne

4) Zpíváte/zpívali jste dětem před spaním ukolébavky? (Používáte/používali jste zpěv k uklidnění Vašeho dítěte?)

stále – velmi často – často – občas – nikdy

5) Jakou hudbu doma nejčastěji posloucháte? POP
(např. pop, jazz, rock apod.)

6) Jste zvyklí doma s dětmi poslouchat písně určené dětem? Pokud ano, specifikujte prosím které.

a) ano -
b) ne

7) Hraje někdo v rodině na hudební nástroj? Jestliže ano, prosím vyplňte o jakého člena rodiny jde a na jaký hudební nástroj hraje.

a) ano - BABIČKA - KYTARA, KLÁVESY
b) ne

8) Máte doma nějaké dětské hudební nástroje? Pokud ano, vyplňte o jaký nástroj se jedná.

a) ano - FLETNU
b) ne

9) Reaguje Vaše dítě na hudbu pohybem?

a) ano
b) ne

10) Navštěvujete s dětmi hudební koncerty či hudební představení? Pokud ano, uveďte prosím jaké a jak často.

a) ano
alespoň jednou měsíčně – alespoň jednou za tři měsíce – alespoň jednou za půl roku -
alespoň jednou za rok

jedná se nejčastěji o koncerty či hudební představení:

b) ne

11) Zaznamenali jste u Vašeho dítěte zvýšený zájem o hudbu (jakékoliv hudební projevy) po začlenění dítěte do MŠ?

ano - spíše ano - nevím - spíše ne - ne

Pokud ano, jaké hudební projevy to jsou (např. zpěv, zájem o poslech hudby, tanec, tleskání či tůkání do rytmu, předvádění písní naučených v MŠ apod.)?

..... ZPĚV, TANEC
.....

12) Jste spokojeni s úrovní hudební výchovy (hudebních činností) v MŠ, kterou navštěvuje Váš potomek?

ano - spíše ano - nevím - spíše ne - ne

13) Realizuje MŠ, kterou navštěvuje Vaše dítě nějaká společná hudební setkání pro děti a jejich rodiče (hudební dílny, společné koncerty rodičů a dětí)?

a) ano

b) ne

Pokud jste na předchozí otázku odpověděli záporně, měli byste o takové akce zájem?

a) ano

b) ne

Děkuji za vyplnění dotazníku.

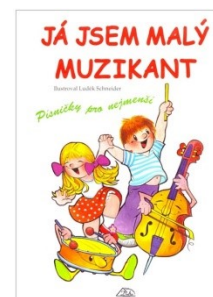
Příloha 5 – Rozbor vybraných souborů písní a zpěvníků určených pro nejmladší děti a děti z mateřských škol

LIDOVÉ PÍSNĚ

Název: JÁ JSEM MALÝ MUZIKANT (Vladimír Macek)

Tato publikace obsahuje lidové písně určené nejmenším dětem. Písně nejsou tematicky uspořádány, svými náměty jsou zaměřeny na zvířata, lidi, ale také např. hudební nástroje. U každé písně je nakreslena ilustrace, které se tématem vztahuje k dané písni.

Písně v tomto zpěvníku mají nejčastěji rozsah 6, 7 a 8 tónů a jsou ve většině případů uvedeny v tóninách D dur, C dur a A dur. Doprovod u jednotlivých písní není uveden. Písně často obsahují tón c^1 i tóny nižší, a to až a . Zde je nutná transpozice do vyšší polohy. V tomto zpěvníku nejsou uvedeny žádné náměty pro rytmické, instrumentální ani pohybové ztvárnění písní.

Název: PÍSNÍČKY PRO NEJMENŠÍ (Josef Krček)

Jedná se o zpěvník lidových písní určený nejmladším dětem. Písně nejsou nijak tematicky uspořádány, jejich náměty se nejčastěji týkají zvířat, obecně přírody a lidí. Každá píseň je doplněna o tematickou ilustraci.

Uvedené písně mají nejčastěji rozsah 5 tónů, v některých případech pak 6 až 8. Tyto písně jsou nejčastěji zapsány v tóninách C dur, D dur a F dur. Poměrně často písně obsahují c^1 , ve výjimečných případech dokonce i tóny nižší, např. a . U těchto písní je tedy nutná transpozice do vyšší polohy. Doprovod je zapsán v akordických značkách. Ve zpěvníku nejsou uvedeny žádné náměty pro rytmické či pohybové ztvárnění písní.

Název: TANCOVALA ŽÍŽALA (Radim Linhart, Ivan Umáčený)

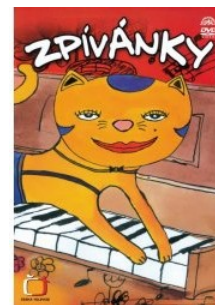
Tento zpěvník obsahující lidové písně, je dle slov autorů sestaven tak, aby se v něm orientovali nejen rodiče, učitelé, ale také děti. Písně nejsou tematicky uspořádány. Náměty se nejčastěji týkají zvířat, přírody, lidí či hudebních nástrojů. Každá píseň je doplněna o velmi zjednodušenou, černobílou tematickou ilustraci.

Uvedené písně mají nejčastěji rozsah 5 tónů a jsou nejčastěji zapsány v tóninách C dur a D dur. Ve výjimečných případech písně obsahují c^1 . U těchto písní tedy zpravidla není nutná transpozice do vyšší či nižší polohy. Doprovod je zapsán jak v akordických značkách, tak i v notovém zápise, kdy se podle slov autorů jedná o jednoduchý klavírní výťah. Ve zpěvníku nejsou uvedeny žádné náměty pro rytmické či pohybové ztvárnění písní.

Název: ZPÍVÁNKY (Radim Linhart)

Zpěvník *Zpívánky* obsahuje lidové písně, jejichž výběr je inspirován stejnojmenným televizním pořadem. Písně nejsou tematicky uspořádány, svými náměty jsou opět zaměřeny na zvířata, přírodu či lidi. U každé písně je nakreslena ilustrace kočky, která je tedy takovým průvodcem v celém zpěvníku.

Písně v tomto zpěvníku mají obvykle rozsah 6, 7 a 8 tónů a jsou nejčastěji uvedeny v tóninách C dur, B dur, D dur a A dur. U jednotlivých písní je uveden akordický doprovod. Písně často obsahují tóny c^1 , h i a , v některých případech dokonce i tón g . Naopak mnoho písní pak obsahuje i tóny c^2 , d^2 , v některých případech až f^2 . Zde je tedy opět nutné písně transponovat do vyšší či nižší polohy, která je vhodnější pro zpěv dvouletých a tříletých dětí. Zpěvník neobsahuje žádné náměty pro rytmické, instrumentální ani pohybové ztvárnění písní.

UMĚLÉ PÍSNĚ

Název: HRAJEME SI NA ZVÍŘÁTKA (hudba: Anna Šilingerová)

Tento zpěvník obsahuje několik velmi jednoduchých písní určených dětem předškolního věku. Písně jsou uspořádány do čtyř tematických celků: Na dvoře, Na louce, U vody a V lese. Svými náměty jsou pak všechny uvedené písně zaměřeny na zvířata. U každé písně je nakreslena velmi jednoduchá černobílá ilustrace daného zvířátka.

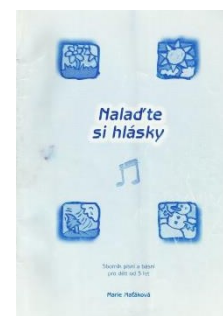

Písně v tomto zpěvníku mají nejčastěji rozsah 5, výjimečně 6 tónů. Písně jsou zpravidla uvedeny v tóninách C dur, ale objevují se i tóniny jiné. U jednotlivých písní je uveden akordický doprovod. Písně pak ve výjimečných případech obsahují tón c^1 . Domnívám se proto, že u tohoto zpěvníku není potřeba transpozice do vyšší tóniny. Každá píseň obsahuje námět na jednoduché pohybové ztvárnění.

Název: NALADĚTE SI HLÁSKY (hudba: Marie Mařáková)

Tento sborník písní obsahuje písně a básně uspořádané do čtyř tematických celků: Jaro, Léto, Podzim a Zima. Svými náměty se většina písní týká přírody a ročních období. U některých písní jsou nakresleny jednoduché černobílé ilustrace.

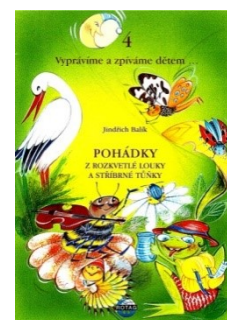
Uvedené písně mají rozsah nejčastěji 5 až 6 tónů. Všechny písně jsou uvedeny v tónině C dur. U jednotlivých písní je uveden akordický doprovod. Písně ve výjimečných případech obsahují tón c^1 . Domnívám se proto, že u tohoto zpěvníku opět není potřeba transpozice do vyšší tóniny. Soubor neobsahuje náměty na rytmické ani pohybové ztvárnění písní.

Název: POHÁDKY Z ROZKVETLÉ LOUKY A STRÍBRNÉ TŮNKY (hudba: Pavel Jurkovič)

Tato kniha obsahuje krátké pohádky, u kterých je vždy uvedena tematická píseň. Nejčastěji se jednotlivé pohádky a písně týkají zvířat, která můžeme potkat právě na louce či u tůně. U každé pohádky je pak nakreslena ilustrace.

Uvedené písně mají rozsah nejčastěji 6 až 7 tónů a jsou zpravidla uvedeny v tóninách F dur a D dur. U jednotlivých písní je uveden akordický doprovod. Písně zcela výjimečně obsahují tón c^1 . Domnívám se proto, že u tohoto zpěvníku není potřeba transpozice do vyšší tóniny. Soubor neobsahuje náměty na rytmické ani pohybové ztvárnění písní.

Název: PÍSNÍČKY ČTYŘ ROČNÍCH OBDOBÍ (hudba: Stanislav Chudoba)

Zpěvník obsahuje písně tematicky uspořádané do 4 celků: Jaro, Léto, Podzim a Zima. Svými náměty jsou písně nejčastěji zaměřeny na zvířata, přírodu a dané roční období. Tento zpěvník je bez ilustrací.

Písně mají nejčastěji rozsah 5 až 6 tónů a jsou zpravidla uvedeny v tóninách C dur a D dur. U jednotlivých písní je pak uveden akordický doprovod. Písně často obsahují tón c^1 , v některých případech i tón h . Je tedy vhodné některé písně transponovat do vyšší tóniny. Zpěvník neobsahuje žádné náměty pro rytmické, instrumentální ani pohybové ztvárnění písní.

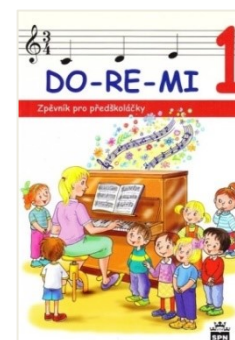

PÍSNĚ LIDOVÉ I UMĚLÉ

Název: DO-RE-MI 1 (hudba: více autorů, písně lidové)

Tento zpěvník obsahuje písně lidové i umělé. Podle autorky je určen nejmladším zpěváčkům v předškolním období. Písně jsou ve zpěvníku uspořádány do velkého množství různých tematických celků, jako například – Jaro, Léto, Podzim, Zima, Cestování, Rodina, Jídlo, V Zoo apod. Náměty písní jsou tak opravdu široké. Zpěvník obsahuje tematické ilustrace.

Uvedené písně jsou nejčastěji v rozsahu 5 až 6 tónů. Početně převažujícími tóninami jsou C dur, D dur a F dur. U jednotlivých písní je uveden akordický doprovod. Písně zcela výjimečně obsahují tón c^1 , písně tedy není nutné transponovat do jiných tónin. V tomto zpěvníku jsou uvedeny náměty pro rytmický doprovod (hra na tělo i hra na rytmické dětské nástroje) a dále pohybové ztvárnění písní (pohybové hry, tanečky).

Název: MALÝM ZPĚVÁČKŮM (hudba: více autorů, písně lidové)

Tento zpěvník obsahuje velké množství jak lidových, tak umělých písní a je určen pro mateřské školy. Písně jsou ve zpěvníku uspořádány do 4 tematických celků: Podzim, Zima, Jaro a Léto. Tyto celky jsou ještě rozděleny do dílčích oblastí. Náměty písní jsou tak velmi široké. Zpěvník obsahuje několik velmi zjednodušených perokreseb.

Uvedené písně jsou nejčastěji v rozsahu 5 až 6 tónů, zpravidla uvedené v tónině C dur, D dur a F dur. U jednotlivých písní je uveden jak akordický doprovod, tak i notový zápis pro doprovod klavírní. Písně není nutné transponovat do jiných tónin. V tomto zpěvníku jsou uvedeny náměty pro instrumentální doprovod (hra na rytmické i melodické dětské nástroje) a dále také pohybové ztvárnění písní (cvičení, pohybové hry a tanečky).

Název: PÍSNIČKY PRO NEJMENŠÍ 1 (hudba: Petr Jistel, písně lidové)

Zpěvník obsahuje velmi jednoduché písně, které jsou uspořádány do 4 celků, a to podle tónového rozsahu jednotlivých písní: Zpíváme dva tóny, Zpíváme tři tóny, Zpíváme čtyři tóny a Zpíváme pět tónů. Náměty písní jsou velmi různorodé, ale objevují se písně o mamince, zvířátkách, dětech, muzikantech apod. Některé písničky jsou doplněny černobílými ilustracemi.

Písně tedy mají nejčastěji rozsah 3, 4 a 5 tónů a jsou zpravidla uvedeny v tóninách C dur, výjimečně D dur. U písní není uveden doprovod. Není nutná transpozice. Zpěvník obsahuje náměty na jednoduché pěvecké hry a dále je uvedeno možné využití rytmických i melodických dětských hudebních nástrojů.

Název: SKŘIVÁNEK (hudba: více autorů, písně lidové)

Zpěvník obsahuje lidové i umělé písně, které nejsou tematicky uspořádány. Náměty písní se nejčastěji týkají dětského světa, zvířátek, přírody a počasí. U některých písní jsou uvedeny tematické ilustrace.

Písně mají nejčastěji rozsah 4, 5 až 6 tónů a jsou zpravidla uvedeny v tóninách C dur a D dur. Všechny písně jsou doplněny o akordický doprovod, v mnoha případech je uveden i rozepsaný doprovod pro klavír. Domnívám se, že uvedené písně není třeba transponovat. Zpěvník obsahuje velké množství námětů pro rytmický i melodický doprovod písní i pohybové ztvárnění písní.

